



ПРАВОЗНАВСТВО (ЗО 06)

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

1. Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Освітня програма	Менеджмент і бізнес-адміністрування
Статус дисципліни	Нормативна
Форма навчання	очна(денна)
Рік підготовки, семестр	I курс, осінній семестр
Обсяг дисципліни	6 кредитів (180 годин) (лекції – 36 годин, практичні заняття – 36 годин, СР – 108 годин)
Семестровий контроль/ контрольні заходи	екзамен тестування, модульна контрольна робота, реферат, семестрові атестації
Розклад занять	згідно розкладу: http://roz.kpi.ua
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: к.е.н., доцент, Салоїд Станіслав Васильович, s_saloid@ukr.net Практичні: к.е.н., доцент, Салоїд Станіслав Васильович; асистент Хлебінська Олександра Ігорівна
Розміщення курсу	https://classroom.google.com/c/NjYyMzk5NzkxNzc0?cjc=uisp3r5

2. Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Метою дисципліни «Правознавство» є формування широкого світогляду та правового мислення студентів, що реалізується у вирішенні таких завдань як сприяння в їх самовизначенні та самореалізації; знання та розуміння основних закономірностей виникнення, розвитку та функціонування держави і права; глибоке засвоєння основних юридичних понять і категорій, вміння їх формулювати на основі розуміння притаманних державно-правовим явищам ознак, форм, сутності; формування стійких теоретико-практичних навичок аналізу стану і перспектив розвитку тих або інших інститутів держави і права з точки зору основних постулатів теорії права.

Дисципліна орієнтована на формування у студентів **компетентностей**:

- ЗК 01 – Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- ЗК 15 - Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- ЗК 16 Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості

корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності;

- СК 06 - Здатність діяти соціально відповідально і свідомо;
- СК 13 - Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.

Завдання курсу реалізуються через досягнення наступних **програмних результатів**

навчання:

- ПРН 01 - Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- ПРН 09 - Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи;
- ПРН 12 - Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації;
- ПРН 14 - Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації;
- ПРН 15 - Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько-свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Пререквізити: викладається в першому семестрі.

Постреквізити: мікроекономіка, міжнародні економічні відносини.

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Виникнення держави і права. Загальне вчення про державу

Тема 2. Загальне вчення про право

Тема 3. Конституційне право і конституційне законодавство України

Тема 4. Основні (конституційні) права, свободи і обов'язки людини і громадянина в Україні

Тема 5. Громадянство України

Тема 6. Державна влада в Україні

Тема 7. Поняття законності і правопорядку. Правопорушення та юридична

відповідальність

Тема 8. Поняття цивільного права та цивільно-правових відносин

Тема 9. Суб'єкти цивільного права

Тема 10. Цивільно-правові угоди. Представництво в цивільному

праві

Тема 11. Зобов'язальне право

Тема 12. Основи сімейного права України

Тема 13. Характеристика трудових правовідносин

Тема 14. Припинення трудових правовідносин

Тема 15. Правове регулювання робочого часу і часу відпочинку

Тема 16. Трудова дисципліна, дисциплінарна та матеріальна

відповідальність

Тема 17. Правове регулювання трудових спорів

Тема 18. Адміністративна відповідальність та інші заходи адміністративного

примусу

Тема 19. Загальне поняття кримінального права та кримінальної

відповідальності

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література:

1. Битяк Ю. П. Адміністративне право: підручник. Х.: Видавництво Право, 2021. 392 с.
2. Бойко І. С. Порівняльне правознавство : навч. посіб. / І. С. Бойко, Б. В. Бабін. – 2-ге вид., випр. та допов. – О. : Фенікс, 2011. – 152 с.
3. Каткова Т. Г. Теорія держави і права: навчальний посібник. Х.: Видавництво Право, 2020. 96 с.
4. Правознавство : підручник. Г. І. Балюк Е. Ф. Демський, В. С. Ковальський [та ін.]; за відп. ред. О. В. Дзери. Видавництво Юрінком Інтер, 2019. 632 с.
5. Теорія і практика правознавства: фаховий електронний журнал. <http://tlaw.nlu.edu.ua/>

Допоміжна література:

6. Господарський кодекс України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
7. Гринчак В. А., Земан І. В., Когутич І. І., Марін О.К. Міжнародне кримінальне право (співробітництво держав у протидії злочинності): підручник. Х.: Видавництво Право, 2019. 440 с.
8. Майданик Р. А. Цивільне право. Загальна частина : підручник / Р. А. Майданик. – К. : Алерта, 2012. – Т. 1: Вступ у цивільне право. – 471 с.
9. Трофанчук Г.І. Історія держави і права зарубіжних країн: підручник. Видавництво Юрінком Інтер, 2020. 448 с.
10. Кадала В. В., Гузенко О. П., Салоїд С. В., Юридична клінічна діяльність: правовий та рольовий аспект.
Актуальні проблеми інноваційної економіки. – 2023. №4. - С. 114-122. URL: <http://apie.org.ua/uk/>
11. Цивільний кодекс України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
12. Цивільне право України. Загальна частина. Особлива частина. Комплект. а ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, Р. А. Майданика. Видавництво Юрінком Інтер, 2017. 1176 с.
13. Яковюк І.В. Право Європейського Союзу: основи теорії: підручник. Х.: Видавництво Право, 2021. 360 с.
14. Салоїд С.В., Кириченко С.О., Хлебінська О.І. Держава як суб'єкт міжнародного приватного права. Економіка. Фінанси. Право: щомісячний інформаційно-аналітичний журнал. К.: «Аналітик», 2024. № 2. С. 57-60. URL: <http://efp.in.ua/uk/journal-article/1267>
15. Салоїд С.В., Хлебінська О.І., Правові засади діяльності менеджера. *Наука і молодь у ХХІ сторіччі : збірник матеріалів ІХ Міжнародної молодіжної науково-практичної інтернет-конференції* (м. Полтава, 30 листопада 2023 року). – Полтава : ПУЕТ, 2023. – 1119 с. С.780.
16. Салоїд С.В., Хлебінська О.І., Гольцова І.Б. Організаційно-правове забезпечення управлінської діяльності менеджерів Економіка. Фінанси. Право: щомісячний інформаційно-аналітичний журнал. К.: «Аналітик», 2024. № 3. С. 13-16.

3. Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відповідність програмних результатів, методів навчання і форм оцінювання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 01, ПРН 09, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15	Лекції проблемного характеру, практичні заняття, консультації, написання реферату, робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами. <i>Загальні методи навчання:</i> проблемного викладу, інтерактивний, проблемно-пошуковий, евристичний. <i>Спеціальні методи навчання:</i> презентації, дискусія, аналітична доповідь	Рейтингова система оцінювання, яка передбачає накопичення балів за: відповіді на практичних заняттях, виконання навчальних завдань, доповіді, реферат, тестування. Підсумковий контроль – екзамен.

6. Тематика та структурно-логічна побудова курсу

Навчальним планом передбачено проведення 36 годин лекційних та 36 годин практичних занять, індивідуальне завдання, екзамен.

Тиждень навчання	Тема, що вивчається	Розподіл годин				Опис занять	Контрольні заходи
		Σ	Л	П	С		
1	Тема 1. Виникнення держави і права. Загальне вчення про державу	8	2	2	4	Л. Виникнення держави і права. Загальне вчення про державу	Опитування, дискусія
						П. Аналіз історичних моделей виникнення держави і права	
2	Тема 2. Загальне вчення про право	8	2	2	4	Л. Загальне вчення про право	Тестування

						П. Право як регулятор суспільних відносин: основні ознаки та функції	
3	Тема 3. Конституційне право і конституційне законодавство України	8	2	2	4	Л. Конституційне право і конституційне законодавство України П. Роль Конституції України у формуванні правової системи держави	Тестування
4	Тема 4. Основні (конституційні) права, свободи і обов'язки людини і громадянина в Україні	8	2	2	4	Л. Основні (конституційні) права, свободи і обов'язки людини і громадянина в Україні П. Конституційні права та свободи: механізми реалізації і захисту	Тестування
5	Тема 5. Громадянство України	8	2	2	4	Л. Громадянство України П. Правовий статус громадянина України: процедури набуття і припинення громадянства	Тестування
6	Тема 6. Державна влада в Україні	7	2	2	3	Л. Державна влада в Україні П. Система державної влади в Україні: поділ на гілки та взаємодія	Тестування
7	Тема 7. Поняття законності і правопорядку. Правопорушення та юридична відповідальність	7	2	2	3	Л. Поняття законності і правопорядку. Правопорушення та юридична відповідальність П. Правопорушення і юридична відповідальність: типи та приклади	Опитування, дискусія
8	Тема 8. Поняття цивільного права та цивільно-правових відносин	6	1	1	4	Л. Поняття цивільного права та цивільно-правових відносин П. Цивільні правовідносини: поняття, структура і класифікація	Тестування, кейс
8	Тема 9. Суб'єкти цивільного права	6	1	1	4	Л. Суб'єкти цивільного права П. Учасники цивільно-правових відносин: права, обов'язки та правоздатність	Тестування
9	Тема 10. Цивільно-правові угоди. Представництво в цивільному праві	7	2	2	3	Л. Цивільно-правові угоди. Представництво в цивільному праві П. Цивільно-правові угоди: порядок укладання, виконання та відповідальність	Доповідь
10	Тема 11. Зобов'язальне право	7	2	2	3	Л. Зобов'язальне право П. Зобов'язальні правовідносини: підстави виникнення та виконання зобов'язань	Тестування
10	Модульна контрольна робота	6	-	2	4	Передбачає тестові завдання	МКР
11	Тема 12. Основи сімейного права України	7	2	2	3	Л. Основи сімейного права України П. Сімейне право України: укладення та припинення шлюбу, права і обов'язки подружжя	Тестування
12	Тема 13. Характеристика трудових правовідносин	7	2	2	3	Л. Характеристика трудових правовідносин П. Трудові правовідносини: порядок виникнення, зміна та основні	Тестування

						елементи	
13	Тема 14. Припинення трудових правовідносин	8	2	2	4	Л. Припинення трудових правовідносин П. Підстави та порядок припинення трудових правовідносин: правовий аналіз	Тестування
14	Тема 15. Правове регулювання робочого часу і часу відпочинку	7	2	1	4	Л. Правове регулювання робочого часу і часу відпочинку П. Режими робочого часу і відпочинку: правові норми і гарантії для працівників	Тестування, есе
15	Тема 16. Трудова дисципліна, дисциплінарна та матеріальна відповідальність	7	2	2	3	Л. Трудова дисципліна, дисциплінарна та матеріальна відповідальність П. Дисциплінарна відповідальність працівників: підстави, процедури і наслідки	Тестування, кейс
16	Тема 17. Правове регулювання трудових спорів	6	2	1	3	Л. Правове регулювання трудових спорів П. Трудові спори: порядок вирішення і права сторін у конфліктних ситуаціях	Опитування, дискусія
17	Тема 18. Адміністративна відповідальність та інші заходи адміністративного примусу	6	2	2	2	Л. Адміністративна відповідальність та інші заходи адміністративного примусу П. Адміністративні правопорушення та відповідальність: види, порядок накладення та оскарження	Тестування
18	Тема 19. Загальне поняття кримінального права та кримінальної відповідальності	6	2	2	2	Л. Загальне поняття кримінального права та кримінальної відповідальності П. Основи кримінального права: склад злочину та види кримінальної відповідальності	Тестування
	Індивідуальне завдання	10	-	-	10		Реферат
	Екзамен	30	-	-	30		Екзамен
	Всього годин	180	36	36	108		

7. Самостійна робота студента

Самостійна робота студентів передбачає самостійне опрацювання додаткових матеріалів курсу, підготовку до практичних занять, виконання домашніх завдань у вигляді доповідей проведення міні- досліджень, виконання творчих завдань, підготовку до кейсів та дискусій. Обсяги часу на виконання самостійної роботи вказані у таблиці вище.

4. Політика та контроль

8. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування занять та правила поведінки

Відвідування занять є вільним, бали за присутність на лекція та практичних заняттях не додаються. Втім, вагома частина рейтингу студента формується через активну участь у заходах на практичних заняттях, а саме у вирішенні задач, участі у ділових іграх, аналіз конкретних ситуацій, груповій та індивідуальній роботі. Тому пропуск практичного заняття не дає можливість отримати студенти бали у семестровий рейтинг.

На території університету студенти мають поводити себе відповідно до Правил внутрішнього розпорядку (<https://kpi.ua/admin-rule>).

В аудиторіях на лекційних та практичних заняттях користуватись мобільним телефоном потрібно у беззвучному режимі.

Дистанційний режим навчання. У разі запровадження обмежень на відвідування університету, пов'язаних з введенням карантину або режиму воєнного стану в державі, освітній процес проваджується у дистанційному режимі відповідно до Положення про дистанційне навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/188>), Регламенту організації освітнього процесу в дистанційному режимі (<https://profkom.kpi.ua/reglament-organizatsiyi-osvitnogo-protsesu-v-distantiynomu-rezhimi/>) та Регламенту проведення семестрового контролю в дистанційному режимі (<https://osvita.kpi.ua/node/148>).

Дистанційний курс дисципліни розміщено на Платформі **GoogleClass** (<https://classroom.google.com/c/NjYyMzk5NzkxNzc0?cjc=uisp3r5>). Дистанційні заняття проводяться у вигляді онлайн-конференції з використанням програми для організації відеоконференцій **Zoom**. Посилання на конференцію надається здобувачам на початку семестру. Результати оцінювання висвітлюють у АС «Електронний кампус» на особистій сторінці здобувача (<https://ecampus.kpi.ua>).

Політика оцінювання контрольних заходів. Оцінювання контрольних заходів відбувається відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>), Положення про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/32>). Нижня межа позитивного оцінювання кожного контрольного заходу складає не менше 60% від балів, визначених для цього контрольного заходу, а негативний результат оцінюється в 0 балів. Оцінювання передбачає застосування

рейтингової системи другого типу згідно Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (РСО-2). Розмір стартової складової дорівнює 60 балів, екзаменаційної складової – 40 балів. Максимальний сумарний рейтинг за курс – 100 балів.

Нижня межа позитивного оцінювання кожного контрольного заходу складає 60% від його рейтингового балу. Рейтингова оцінка здобувача складається з балів, отриманих здобувачем за результатами заходів поточного контролю, заохочувальних балів, екзамену.

Результати оцінювання висвітлюються у АС «Електронний кампус» на особистій сторінці здобувача (<https://ecampus.kpi.ua>).

Захист індивідуальних завдань

Основним індивідуальним завданням з курсу «Правознавство» є реферат, який виконується протягом всього семестру згідно обраної теми та узгодженого плану роботи. Захист реферату відбувається на практичних заняттях.

Реферат може бути не допущений до захисту та здачі, якщо він має суттєві зауваження щодо змістовного наповнення, оформлення з порушенням вимог.

Заохочувальні та штрафні бали

Заохочувальні бали студент може отримати за поглиблене вивчення окремих тем курсу, що може бути представлене у вигляді наукових тез, наукової статті, есе, презентації тощо. Також заохочувальні бали студент може отримати за участь у студентських олімпіадах та конкурсах наукових робіт згідно тематиці курсу. Проходження дистанційних курсів.

Дедлайни та перескладання

Ключовими заходами при викладанні дисципліни є ті, які формують семестровий рейтинг студента. Тому студенти мають своєчасно проходити тестування після завершення кожного розділу, виконувати домашні завдання, писати модульну контрольну роботу у середині викладення курсу.

Якщо контрольні заходи пропущені з поважних причин (хвороба або вагомі життєві обставини), студенту надається можливість додатково скласти контрольне завдання протягом найближчого тижня. В разі порушення термінів і невиконання завдання з неповажних причин, студент не допускається до складання екзамену в основну сесію. Порядок ліквідації академічної заборгованості та перескладання семестрового контролю регулюється Положенням про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/32>).

Оскарження результатів контрольних заходів. У випадку незгоди здобувача з оцінкою за результатами контрольного заходу, він має право подати апеляцію у день оголошення результатів на ім'я декана факультету за процедурою, визначеною Положенням про апеляції (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/182>).

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній або інформальній освіті.

Порядок визнання таких результатів регламентується Положенням про визнання результатів

навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/179>). Можуть бути зараховані окремі теми дисципліни. В такому разі здобувач звільняється від виконання відповідних завдань, отримуючи за них максимальний бал відповідно до рейтингової системи оцінювання. У рейтинг здобувача можуть бути зараховані сертифікати проходження очних або дистанційних курсів за тематикою курсу. Наприклад, такі курси: «Вступ до конституційного права» (https://prometheus.org.ua/course/course-v1:UzhNU+CL101+2018_T3), «Вивчаючи міжнародне гуманітарне право» (https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+IHLAW101+2021_T3).

Академічна доброчесність

При оцінювання робіт здобувачів особлива увага приділяється дотриманню політики академічної доброчесності (<https://kpi.ua/academic-integrity>). В разі виявлення дублювання робіт, такі роботи отримують нульовий рейтинг. При виявленні значного рівня запозичень в розрахунковій роботі або інших роботах без належного цитування, роботи не оцінюються і повертаються здобувачу на доопрацювання.

Політика використання штучного інтелекту

Використання штучного інтелекту регламентується «Політикою використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського» (<https://osvita.kpi.ua/node/1225>). Усі навчальні завдання з дисципліни мають бути результатом власної оригінальної роботи здобувача. Використання штучного інтелекту для автоматичної генерації відповідей без подальшого їх аналізу та доопрацювання заборонено. Здобувачам не рекомендується покладатися на штучний інтелект, як на єдине джерело інформації. Важливо перевіряти та аналізувати отримані дані з наукових джерел. Усі випадки використання штучного інтелекту для виконання завдань мають бути чітко вказані та задокументовані. Це стосується як використання текстових генераторів, так й інших інструментів штучного інтелекту. Використання штучного інтелекту має відповідати принципам академічної доброчесності. Недотримання цього положення розглядатиметься як порушення академічної етики.

9. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Оцінювання ґрунтується на застосування рейтингової системи оцінювання, яка передбачає систематичну роботу студентів протягом семестру і складається з наступних заходів:

1. Відповіді на запитання з теми лекції. Ваговий бал – 5. Максимальна кількість балів за відповіді на всіх практичних заняттях дорівнює 5 балів x 6=30 балів.

- повна відповідь – 5 балів;
- достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) або повна відповідь з незначними неточностями – 4 бали;
- неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки – 3 бал;
- відповідь не вірна – 0-2 балів

2. Модульна контрольна робота. Ваговий бал – 20. Максимальна кількість балів за всі контрольні роботи дорівнює 20 балів x 1 = 20 балів.

- повна відповідь – 18-20 балів;
- достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) або повна відповідь з незначними неточностями – 15-17 балів;
- неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки – 12-14 балів;
- відповідь не вірна – 0-11 балів

3. Реферат. Ваговий бал – 10.

10 балів – «відмінно» – реферат логічно побудований, тема повністю розкрита, розділи роботи змістовно наповнені, студентом проведений ґрунтовний критичний аналіз теоретичного підґрунтя обраної теми, визначені головні проблеми практичного характеру;

8 – 9 балів – «дуже добре», «добре» – присутні окремі зауваження щодо змістовного наповнення розділів реферату;

6 – 7 бали – «задовільно», «достатньо» – відсутнє дослідження практичних аспектів

визначеної теми;

0 – 5 балів – «незадовільно» – реферат нелогічний та несистематизований, є суттєві зауваження по

кожному розділу, помилки.

Умовою позитивної першої атестації є отримання не менше 21 балів, другої атестації – отримання не менше 36 балів.

4. Семестровий контроль: іспит (max 40 балів) – проводиться у письмовому вигляді відповідно до розкладу після завершення аудиторного навчання.

Умови допуску до семестрового контролю: здача та захист реферату, написання МКР, семестровий рейтинг не менше 36 балів за п. 1-3.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

10. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

У рейтинг студента можуть бути зараховані сертифікати проходження очних або дистанційних курсів за тематикою курсу.

Викладення дисципліни може відбуватись у дистанційній формі в разі введення карантинних обмежень на території університету.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено: доцентом кафедри менеджменту підприємств, к.е.н. Салоїдом С.В.

Ухвалено кафедрою менеджменту підприємств (протокол № 18 від 12.06.2024р)

Погоджено: Методичною комісією ФММ (протокол № 10 від 24.06.2024р)